

શ્રી.

ભારત કીર્તિ. (ગરબા સંકલિત)

સંગ્રહ કરી છપાવી પ્રસીદ્ધ કર્તા.

નાનાલાલ પીતામ્બરદાસ

શ્રી. કલોલા

હાલ ઠે. બાંધેશરી નડીઆદ.

આવૃત્તિ ૧ લી. પ્રત ૧૦૦

તા. ૧૮-૬-૧૯૨૨ સંવત ૧૯૭૮

શ્રી શારદા વિજય પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં
શાહ હરજીવનદાસ અમરસીએ છાપી
સાંચપીપળી—નડીઆદ

કીર્મત ૦-૧-૦

૧૦૨૪૦

તૈયાર છે. ભારત કીર્તિ તૈયાર છે.

મરખા સહિત.

મલવાનું ઠેકાણું.

નાનાલાલ પીતમ્ભરદાસ-કલોલા

શા. ચંદુલાલ ત્રિભોવનદાસ

કે. ખલોલા પાલ-મડીયાલ

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૨૦૧૪૦ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ ભારતીય ઇતિહાસ

વિષય ૬ - : ૩૨

અરખો.

૬-૧૨૧ (રામ પુનમ ચંદનીનો.)

સુંદરી ચરખા રતનને સેવા સારા પ્યારથી રે
પામે પુણું સુખેએ પરિપુણું જ્ઞાનંદ
તેથી લક્ષ્મી વૈભવ વધશે આ તમ દેશનારે—સુંદરી.

સાખી

લક્ષ્મી તણી એ ખાણ છે અરી અલકમાં એહ
તરણી તેજ વધતું જશે ફેરવે વનિતા જેહ
પરદેશી કાપડમાં પૈસા જાએ દેશનારે
તેથી દેશ આપણા દારીદ્રમાં ખેંચાય છે રે—સુંદરી.

સાખી

શાન્તી છે પ્રસરી રહી મનહર હીન્દની માંય
લક્ષ્મી આવી ઘેરે વસે ફરે છે ચરખો જ્યાંય
આપણા દેશને કાળે સંકટ જેણે બહુ સહ્યાં રે
એવા વીર પુરૂષ તે ગાંધી હીસે જેલમાં રે—સુંદરી.

સાખી.

ગુણાચલ ગોરી હીન્દની ગાંધીજીના ગુણ આય
નાનાલાલ કહે, સ્નેહથી જેણે દેશની કીધી સ્હાય
આખા હિન્દને કાળે સ્વાર્થ તજ્યો પોતા તણે રે
એવા આત્મ ભોગીનાં પુજન કરીએ અપણે રે—સુંદરી.

લેખક

રા. ક. ના. પી.

અરખો

(રાગ રઘુપતી રામ રૂઢેમાં રહેલો ર]

સખી માંધીજીને ખાય લાગો ર

સ્વરાજ્યનું અભયપણ માગો ર

હવે વિદેશી વસ્ત્રોને ત્યાગો

મહાલક્ષ્મીના તન મારે મન વસીઆરે —૧

સખી જીજ તે તિલક શબ્દ

કર્થો હીન્દ ઉધારમાં કામરે

દેહ અખ્યો છે હીન્દની કાજ

મહાલક્ષ્મીના તન મારે મન વસીઆરે —૨

સખી ત્રીજ તે સી. આર. હાસ ર

જેને સ્વરાજ્ય લેવાની આશ ર

ઘણી જેલ લોગવી હીન્દ કાજ

મહાલક્ષ્મીના તન મારે મન વસીઆરે —૩

સખી ઐથે તે મહુમહઅલી ર

જાન માલનો આખ્યો છે ખલી ર

તેની દેશ ભડિત છે ભલી

મહાલક્ષ્મીના તન મારે મન વસીઆરે —૪

સખી પાંચમા ગોપાળહાસ ર

જેણે જાણીરે છેહી હીન્દ કાજ ર

મથી રહ્યા સ્વતંત્ર માંડ

મહાલક્ષ્મીના તન મારે મન વસીઆરે —૫

સખી છટ્ટાં તે સરોજની બેની રે
તેને લગની સ્વરાજ્યની લાગી રે
તે તો રહ્યાં છે સ્વરાજ્ય માગી

મહાલક્ષ્મીના તન મારે મન વસીઆરે—૬
રહાય થાજે જશોદાના તાંન રે
હીંદ કરી રહ્યું આકંઠ રે
માગે સ્વરાજ્ય હીન્દી જન

મહાલક્ષ્મીના તન મારે મન વસીઆરે—૭
લેખક

‘શીવાલીઆકર’

મરખો.

(રાગ પુનમ આંદનીનો]

ચાલો સહિયર આજે ગાંધીજીને પુજીએ રે
કરીએ સ્મરણ નીશદીન પ્રભુજી પ્રમાણમાં રે ચાલો
સાખી

ગુલાબમાં અતિ સુગંધ છે આપે આનંદ અપાર
તેમ રેંટીઆના સ્વર વડે કરો હીન્દ ઉદ્ધાર
જહેનો ખાદી વીણ કંઈ અંગે નવ ખારીએ રે
હીન્દ સુસલમાનમાં લેદ કઠી નવ જાણીએ રે ચાલો

સાખી.

ખાદી કરશે દેશની આખાદી સંપુર્ણ
 પહેરે તેને કાંઈ જે આવે છે સદ્ગુણ
 ખોટી ફેશન રાખી દેશને નવ શરમાવીએ
 મહાત્મા ગાંધીજીને દેવ સમાન બાણીએ ચાલે.

સાખી,

સદ્ગુણી શ્યામા હીન્દની ફેરવે રંટીઓ જેક
 ચંદુલાલ કહે રનેકથી સદા સુખી રહે તેક
 એવા રંટીઆ દેવનું સેવન કરીએ આપણે ર
 જેથી કાપે એ તો હીન્દ માતનાં દુઃખ ચાલે.
 લેખક

શાહ ચંદુલાલ.

—ગરબો.—

(રાગ રઘુપતિ રામ ફૂટેમાં રહેજોરે)
 સખી અસહકારની કથા કહીએ ર
 પ્રીતે ગાંધીજીના ગુણ ગઈએ ર
 શ્રી ગાંધી ચરણમાં રહીએ
 ગુણીઅલ ભા'રી બે'ન અસહકારી બનીએ ર-૧

સખી પહેલો વિચાર મન ધાર્યો રે

ખોટી દેશનથી હીન્દને વાયો રે

શાન્તી રાખી હીન્દને ઉગાર્યો

ગુણીઅલ મા'રી બેન અસહકારી બનીએ-૨

સખી બીલું કામ હાથ લીધું રે

ખાદા વણવાનું સહુને કીધું રે

તે દેશે સ્વીકારી લીધું

ગુણીઅલ મા'રી બેન અસહકારી બનીએ-૩

સખી ત્રીજો કામ ઉન્મત્ત થયા રે

આત્મલોજના ઉપદેશ કહ્યારે

પછી જેલ યાત્રાએ ગયા

ગુણીઅલ મા'રી બેન અસહકારી બનીએ-૪

સખી બીજા તે તીલક રાખ રે

સ્થાપી કાંત્રેસો ઠામો ઠામ રે

કયાં હીન્દી જનોનાં કામ

ગુણીઅલ મા'રી બેન અસહકારી બનીએ-૫

સખી ત્રીજા તે સી. આર. હાસરે

જેલુ જેલને ગાસી તત્કાળ રે

દેહ અપ્યો છે હીન્દને કાજ

ગુણીઅલ મા'રી બેન અસહકારી બનીએ-૬

સખી હીન્દના હિંદાર આપરે

આખા હીન્દના તમે છો બાપ રે

અહર્નિશ જપુ તારા બાપ

શુષીઝલ મારી બેન અસહકારી બનીએ રે-૭

સખી ગાંધી પર રાખજો વા'લ રે

ગાંધી છે શ્રી પ્રભુ સાક્ષાત રે

સ્તુતી કરે છે નાનાલાલ

શુષીઝલ મારી બેન અસહકારી બનીએ રે-૮

દેખક

રા. ક. ના. પી.

આડવાર

ગરબો

(રાગ સખી પડવાનીપર પ્રીત.....)

સખી સોમે પુરણ પુન્યથી હું જાગી રે

શુર ગાંધીજીની શીખ મનમાં લાગી રે

સખી મંગળે બળ બુદ્ધિ વધ્યાં બહુ મારાં રે

સહુ વિદેશી કપડાંને મેં મનથી ઠાઠ્યાં રે

સખી બુધે થઈ તૈયાર સ્વરાજ્ય દેવાને

આ હીન્દી જનોના દુઃખ સહુ દુર કરવાને
 સખી શુરૂએ ચરખો ઝાલીયો મેં હાથે રે
 તેને ફેરવવાને કાજ તન મન સાથે રે
 સખી શુરૂ તે કરવું કામ જે છે મારે રે
 વળી કસ્તુરબાની સમ સઉ સહુ નારે રે
 સખી શનીએ ખાદી પેરજો શુદ્ધ મનથી રે
 રાખી સ્વરાજ્ય ઉપર પ્રેમ ખરા તનથી રે
 સખી રવીએ વીનવું છુ કર જોડી રે
 પ્રભુ થાજો ગાંધીને સ્હાય મમ બુધ્ધી થોડી રે
 લેખક

રા. ક. ના. પી.

વાહ ખાદીની સાડી

મા મ્હને ખાદીની સાડી અપાવજો
 ભાઈ મ્હને ખાદીની સાડી અપાવજો
 તાત મ્હને ખાદીની સાડી અપાવજો

ખાદીની ચોળી, ખાદીના ચરણીઆ (૨)

ખાદીથી મુંદર બનાવજો-મા

(સાખી) પરદેસી કાપડ ચરે, છે જ અપારા મેલ

ખાજીને કે ઝાદીને, હરશું એવો મેલ-ભાઈ

ખાલી ભલે, ખરસદ હશે તોયે. (૨)

પાઠે, અમારે દેશ—મા

(સાખી) વિદેશી કાપડ બધાં, હરે અમારાં હામ
તે સઘળાંને બચાવવા, ધરીએ હેયે હામ—ભાઈ
ફેશન માંહી, મરકાવ થકુને (૨)

ભુલ્યાં, અમે સૌ, ભાન—તાલ

(સાખી) પરાધીન થયાં અમ્હે, ખોઈ અમારાં રુપ
પરદેશી કાપડ, ધરી બન્યાં અમે, કફરુપ
હવે, ઠલી પડશું નહિ મોહી, (૨)

વિદેશી કાપડ હરામ—ભાઈ

મ નરીયા ભુવન
નડીઆદ

} શ્રીયુત,

માતરીયા.

ગરબો.

(ઓધવજી સંદેશો કહેજો.....શ્યામ.)

સરકારે પુર્યા માંધીજીને જેલમાં

જે સંભારતાં દિલ સૌનાં ચીરાયજો

છાતી ફાટે હૃદય મુંઝાયે હિંદનું

હિંદ તણા શિરતાજ ગયા છે જેલને

સરકારે

દુશ્મનનું પણ દિલમાં સારુ ચિંતવે

દુશ્મનની સેવા કરવા તૈયાર જો

પ્રેમ તણા મંત્રોથી સૌને જીતીયા

એવા ગાંધી આજ પુરાયા જેલને

સરકારે

આખો ખોલો ઉંઘ ઉડાડો બહેનીઓ

ગાંધીજીની આજ્ઞા પાળો આપ જો

ગાંધીજી બહાલી જો તમને હોય તો

પરદેશી કાપડની છોડો પ્રીત જો

સરકારે.

એક વચન ગાંધીનું કોટી રતનનું

પરદેશી વસ્ત્રોની કુટી બદામ જો

કહો તમે બેમાંથી સાચવશે કયું

ગાંધી આજ્ઞા કે પરદેશી વસ્ત્ર જો

સરકારે.

ગાંધીજીએ જ્ઞાન તમોને આપીયું

તમ કાળે વળી આજ ગયા છે જેલમાં

ગાંધી આજ્ઞા પાળો બહાલી બહેન જો.

સરકારે.

પરદેશી વસ્ત્રો લક્ષ્મી લૂટી ગયાં

ભાઈ ભાંડુ લાખોના લીધા પ્રાણ જો
નાણાં દાણા ખુટયાં એના સંગથી
પરદેશી ખેડ્યામાં પૂરી હાણ જો.

સરકારે.

અરે દયાળુ બહેનો ચા શી કઠોરતા
નિર્દયતા તમને શોભે નહિ એન જો
આંસુ સારો હૈયુ ખોલો આપનું

સમજને ખાદી પહેરો લલી ભાત જો
પત્થર ઘણા પીગળે છે ગાંધી પ્રેમથી
પત્થરથી પણ આપ થશો શું એન જો
ધર્મ તમારો સમજ ખાદી પહેરજો

સરકારે.

પરદેશી વસ્ત્રો ભાળો આજજો

સરકારે

જો બહેનો પરદેશી વસ્ત્રો પહેરશે

હાંક તણી દુશ્મન કહેવાશે તેહ જો

દુઃખ પામી બીજને પણ દુઃખ આપશે

જીવતર એનું જાશે કેવળ ફોકજો

સરકારે

સમજો એનો સમર્થ સાચી વાત આ

તમને કહું છું ખાદી સાચો ધર્મ જો

ખાદી પહેરી દેશ તણી સેવા કરો

માનો એનો માનો માતરીયાની સીખ જો

સરકારે

માતરીયા જીવન
નહી આદ

} શ્રીયુત

માતરીયા.

—મરખો.—

રઘુપતિરામ.....રાગ.

સુણો જહેની આ સમે શીખ સારી રે

સૂખ સાચુ છે સાદાર્થ માંહી

સુણો.

મોજ શોખને વેભવ છોડો રે

દેશ સેવામાં મનડુ ભેડો રે

હિંદ માતાના બંધન તોડો--સુણો

પહેરો પ્રેમે પનોતિ ખાદી રે

એમાં હિંદ તણી છે આખાદી રે

પરદેશી પહેરે ખરખાદી.

સુણો.

રેંટીયા ધર ધરમાં ચલાવો રે

ઠણ્યા ને ટંટા અટકાવો રે

લાખો લક્ષ્મી લૂંટતી બચાવો.

સુણો.

રેંટીયો મોંઘવારી હઠાવે રે

જેર મરછી તણું ના ફાવેરે

હુઃખ હારિદ્ર હુર જાયે

સુણો.

હુઃખીયાની આંતરડી ઠારેરે

મરેલાને વધુ ના મારેરે

રેંટીયાને ખાદીથી તારે

સુણો.

સાહિત્ય-મંદીર,

નડીઆદ

શ્રીયુત

} મણીલાલ એમ. માતરીઆ.

ભારતનું ગીત.

(ગરબી)

ગાવો સખીઓ સર્વે ભારત માનું ગીતડું રે
 મનોહર મીઠડું રે; અહો હો મીઠડું રે
 એની તોલે સ્વર્ગ ન આવે દેવોયે સૌ પૂજે ભાવે
 નન્દવન સમ નડીઆદ એના તેજથીરે, અલૌકીક તેજથીરે
 ગાવો સખીઓ સર્વે.

મસ્તક ઉપર હીમ ગીરી શોભે, શંકર વસવા ત્યાંતો લોભે
 ગંગા જમના માલા કંઠે ઝુલતીરે મનોહર ઝુલતીરે
 ગાવો સખીઓ સર્વે.

નયનો ઝળ હળ થાયે રિમત રૂઢિયાં મુખ વેરાયે
 ઉરનિર ઉછળે બાલો કાળે પ્રેમથીરે, છલોછલ પ્રેમથીરે
 ગાવો સખીઓ સર્વે.

લીલાં છમ નીલમનાં સરખાં આબુપણ છે સુંદર વનનાં
 મંજુલ મોહક ઝંકારે એ ગાજતીરે રૂડા એ ગાજતીરે
 ગાવો સખીઓ સર્વે.

કુંકુમ ઝરણ પળે રેલાયે ઝરણ ચુમવા આગર ધાયે
 નિર્મળ સુંદર દેહે એ તો શોભતીરે, પુરી એ તો શોભતીરે.
 ગાવો સખીઓ સર્વે.

એની સેવા કરવા કાળે અંકે એના ગુણતી આજે
 ધસિયે ચાલો સર્વે આપણુ પ્રેમથી રે અનેરા પ્રેમથી રે
 ગાવો સખીઓ સર્વે,

સાહિત્ય-મંદીર,
 નડીઆદ

શ્રીયુત

માતરીઆ.

—ગરબી.—

(રાગ પુનમ ચાંદનીનો,)

સાંભળ હોત શીખામણુ જહેની મારી આજની રે
 પહેરી ખાદી પ્રીતે અંજ ધોલાવો આજ
 મોહન વચન મધુરાં મનમાં ધારી પ્રેમથીરે—સાંભળ

સાખી

હીન્દ માતાની જાળકી ટોળે મળી સહુ આજ
 કાર્ય અનુસમ કારણે કરવાં ઉજવળ કામ
 આવા નીતીતા મારમતે કદી નવ છોડીએરે
 જ્ઞાની ગાંધીજીના સંદેશાએ ખાસ—મોહન વચન.

સાખી

ગુરુ ગાંધી મનમાં ધરી કરવા સર્વે કાજ
 કાંતી ફેડો રેંટીઓ સ્વરાજ ફેવું આજ

તણને વસ વિલાયતી અંગ ઉપરનાં આજથી રૂં
મંગળ શુભ કર ખાદી પ્રહણ કરશું આજ મોહન વ

સાખી

કર્તુરખાં દેવી સમાં સકતી તણો અવતાર
રાષ્ટ્રીય પાઠ પઢાવતાં ફરીને કારોઠાર
સહીને સકંટ સઘળાં આર્ય ભૂમીને કારણે ર
ફરતાં વન જંગલને ગામ નગર મોઝાર—મોહન વ.

સાખી

અનસુયા ઉત્તમ અતી પવિત્ર લક્ષ્મી સ્વરૂપ
સુખ સઘળું ધરતું તણ ફરતાં ભેગણ રૂપ
એવાં ઉત્તમ ગુણવાળાં બેનીને ઓળખોરે
નીરખી નયને તેનું કાર્ય કર્મ સહુ આજ—મોહન વ.

સાખી

સરોજની નાયડુ સમાં સ્ત્રી નેતા કહેવાય
આર્ય પ્રજાને કારણે વાણે વીદ્યે જાય
આવાં પુજ્યપાદ નેતાને મળતાં હરખીએ ર
જેથી ઉજવળ થાએ આર્ય તણો અસહકાર—મોહન વ.

લેખક

ખોટાદકર.

